

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Monitoring Omgevingsbeleid	TELEFOONNUMMER	+31631979630
DATUM	06-12-2022	E-MAILADRES	conny.raijmaekers@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1438157421-410	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Conny Raijmaekers	TEAM	SRO
NUMMER PS	PS2022OGV	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGE	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Voor flexibel en adaptief Omgevingsbeleid is het nodig de beleidscyclus te sluiten door de effecten van beleid en uitvoering te monitoren. Monitoring is een belangrijk onderdeel van de beleidscyclus. Dit stelt de provincie in staat om te beoordelen of de provincie op koers ligt om de ambities uit de Omgevingsvisie te gaan halen. Resultaten uit de monitoring kunnen aanleiding zijn de wijze van doorwerking en uitvoering van de ambities aan te passen. In de komende jaren zal een monitor op basis van de prioritaire beleidsthema's uit de Omgevingsvisie ontwikkeld worden. Deze monitor wordt gebaseerd op de ambities zoals opgenomen in de Omgevingsvisie. De uitvoering van deze ambities verloopt via de programma's. De doelstellingen en maatregelen die passen bij deze ambities zijn dus ook opgenomen in de programma's. Om die reden wordt er een monitor voor het Omgevingsbeleid ontwikkeld, die gevuld wordt met de monitoringsgegevens van de programma's. De programma's worden in de komende jaren opgesteld of herzien. Zodra bij een programma de bijbehorende monitor ontwikkeld is, kan ook de monitor voor het Omgevingsbeleid gevuld worden. Daarmee ontstaat in de loop van de komende jaren een complete monitor en daarmee een compleet beeld van de uitvoering van de ambities zoals opgenomen in de Omgevingsvisie.

Inleiding:

Aanleiding

Op 10 maart 2021 hebben uw Staten de Omgevingsvisie provincie Utrecht vastgesteld. In deze Omgevingsvisie is een paragraaf over monitoring en evaluatie opgenomen. Daarin is aangegeven dat het monitoren van de Omgevingsvisie gaat verlopen via de programma's, dus via het bredere Omgevingsbeleid (visie, verordening en programma's). Nu dat er een aantal programma's opgesteld zijn en onderzocht wordt hoe het doelbereik van deze programma's gemonitord kan worden, is het tijd om ook de monitor voor het Omgevingsbeleid vorm te gaan geven.

Monitor voor lange termijn beleid

De Omgevingsvisie is het strategische document van de provincie voor de langere termijn. Zij geeft aan welke kansen en opgaven er voor de provincie liggen en welke ambities we hebben voor de toekomst. De visie is op hoofdlijnen, geeft richting aan beleid en is bedoeld om adaptief te zijn; dit betekent dat periodiek de vraag moet worden beantwoord of er aanleiding is tot bijsturing op ambities of zelfs opgaven. Voor de zeven prioritaire

beleidsthema's zijn in de Omgevingsvisie ambities omschreven voor 2030, 2040 en 2050. Daarnaast zijn een sturingsfilosofie en uitgangspunten voor Omgevingsbeleid bepaald over de manier waarop we projecten aanpakken en in samenwerking onze doelen willen bereiken. Het is nodig om voor de ambities op de prioritaire beleidsthema's de voortgang in kaart brengen. Dit doen we door monitoring en evaluatie.

Monitoring via de programma's

Monitoring als deel van de beleidscyclus is een vorm van informatievoorziening waarbij gedurende langere tijd gegevens worden verzameld, bewerkt en gepresenteerd met het oog op het beoordelen of de doelstellingen gerealiseerd zijn of worden. De monitor Omgevingsbeleid gaat systematisch en navolgbaar in beeld brengen hoe het staat met de realisatie van de in de omgevingsvisie opgenomen ambities. Dit zijn strategische ambities voor de langere termijn. Deze zijn moeilijk rechtstreeks te monitoren. Hiervoor zijn de gegevens uit de monitoring van de programma's bij de Omgevingsvisie nodig. De monitoringsinformatie die de diverse programma's opleveren wordt in de monitor Omgevingsbeleid bijeen gebracht en van een overkoepelende duiding voorzien. Deze informatie ondersteunt de behandeling van Omgevingsbeleid in brede zin (visie, verordening, programma's) in uw Staten en kan ook behulpzaam zijn bij de behandeling van de financiële jaarstukken.

Systematiek van monitoring

De monitoringsinformatie die vanuit de programma's geleverd wordt kan verdeeld worden in twee groepen. Enerzijds worden de prestaties van de provincie in beeld gebracht (wat hebben we gedaan?). Daarbij is een direct verband met de inhoud van onze begrotingscyclus. De monitoring van programma's biedt aanvullend meer ruimte voor toelichting en context vanuit het perspectief van Omgevingsbeleid. Anderzijds wordt gekeken naar de effecten binnen de gestelde ambities (wat gebeurt er?). We streven naar zoveel mogelijk meetbare effecten, maar het zal niet voor alle gestelde ambities haalbaar zijn om een passende indicator te vinden binnen gesteld budget en tijd. Een alternatief kan in die gevallen gevonden worden in een voortgangsbeschrijving.

De gemeten of beschreven effecten zijn vrijwel nooit toerekenbaar aan de prestaties van de provincie alleen. Externe factoren beïnvloeden deze effecten. Voor duiding van de voortgang van het Omgevingsbeleid is het daarom niet alleen van belang naar ons eigen handelen en de geboekte resultaten te kijken. Ook maatschappelijke trends kunnen daar bijvoorbeeld invloed op hebben. De frequentie waarin hierover via de monitor Omgevingsbeleid gerapporteerd wordt is mede afhankelijk van de mate waar hier verandering in optreedt.

Web-based applicatie

Voor het bijeen brengen van de informatie wordt een digitale omgeving ontworpen. De prioritaire beleidsthema's uit de Omgevingsvisie, de onderliggende thema's en bijbehorende ambities vormen de ingang. Vervolgens kan doorgelinkt worden naar de bij de ambitie horende doelstellingen zoals opgenomen in een programma en de in dat programma opgeleverde monitoringsinformatie. Deze werkwijze zorgt voor overzicht over het geheel van de beleidsrealisatie en kan diverse losse voortgangsrapportages gaan vervangen. Omdat aangesloten wordt bij de programma's, kan de getoonde informatie qua presentatiewijze en detailniveau van elkaar verschillen. De monitor wordt vooral een middel om alle voortgangsinformatie bij elkaar te brengen en daar op het niveau van de ambities uit de Omgevingsvisie conclusies aan te verbinden. Het gaat overzicht en inzicht bieden. Via deze link is een voorbeelduitwerking van de [Monitor Omgevingsbeleid](#) te zien. Zo kan de digitale omgeving er uit komen te zien.

Groeimodel

Het Omgevingsbeleid betreft de gehele fysieke leefomgeving en is dus organisatie-breed. De opzet, de vulling en het actualiseren van de monitor is daarmee een organisatie brede taak. De keuze voor het gebruik van gegevens van programma's betekent dat de monitor de eerste jaren mogelijk niet voor alle thema's en ambities uit de Omgevingsvisie volledig gevuld kan worden. Dit is afhankelijk van de voortgang van het ontwikkelen van programma's en de daarbij behorende monitor. Het vullen van de 'witte vlekken' in de monitor is dus een opgave die door de jaren heen via de bestaande en op te stellen programma's ingevuld moet worden.

Evaluatie is volgend

De beschreven opzet gaat over de monitor Omgevingsbeleid en niet over evaluatie. Bij evaluatie van beleidsdoelen gaat het enerzijds om beoordelen van de data/informatie uit de monitor, maar nadrukkelijk ook evaluatie van

externe factoren/ontwikkelingen. Er kunnen ontwikkelingen (buiten de scope van doel/indicator) zijn die van invloed zijn op dat er doelstellingen niet gerealiseerd worden. Ook relevant is dat provincie voor realisatie van verscheidende doelen, afhankelijk is van partners. Daarom is het bij evaluatie belangrijk om te weten welke rol de provincie heeft bij het betreffende doel (welke interventie kan provincie doen) en dit te betrekken bij de evaluatie. Evaluaties zullen periodiek plaats vinden en zijn gekoppeld aan de cyclus voor het opstellen van een wijziging van de Omgevingsvisie of van een programma. De monitor vormt vanzelfsprekend wel een belangrijke basis hiervoor.

Relatie met andere monitoring in de provincie

Naast het monitoren van beleidsrealisatie, die we uitvoeren via de programma's en bij elkaar brengen in de monitor Omgevingsbeleid, kennen we in de provincie ook andere vormen van monitoring. De volgende drie zijn van belang:

- Bij de financiële jaarstukken is voor ieder programma een doelenboom opgenomen. De doelenboom bestaat uit meerdere beleidsdoelen. Een beleidsdoel bestaat weer uit meerjarendoelen. Hieraan zijn indicatoren gehangen die relevant zijn voor het gevoerde beleid, met een vergelijking tussen de begroting 2021 en de realisatie 2021. Deze doelen en indicatoren hebben vanzelfsprekend een relatie met de doelen en indicatoren van de programmamonitor. Wel dienen de beide rapportages een verschillend doel. Daarmee kan de monitor Omgevingsbeleid, oftewel het samenbrengen van de programmamonitor, extra inhoudelijke context, beleids- en provinciebreed, geven bij de monitor aan de hand van de doelenboom in de financiële jaarstukken.
- Bij de financiële jaarstukken wordt ook een beeld gegeven van de ontwikkeling van de Brede Welvaart in Utrecht. Brede welvaart brengt de kwaliteit van leven van de inwoners in beeld op verschillende onderwerpen. Voor het monitoren van deze brede welvaart in de provincie maken we gebruik van de dataset van de regionale monitor brede welvaart van het CBS. Deze is samengesteld op basis van een internationaal afgestemde definitie van brede welvaart (brede welvaart 'hier en nu', 'later' en 'elders'). Hiermee is een goede vergelijking van de ontwikkelingen in Utrecht mogelijk met die in andere regio's en met de landelijke trend. Daarmee is het een monitor met een ander karakter dan de Monitor Omgevingsbeleid.
- Tenslotte de Staat van Utrecht. Deze bestaat uit een website en een databank. De Staat van Utrecht omvat ruim 400 indicatoren verdeeld over twaalf thema's en 40 subthema's. De Staat van Utrecht geeft informatie over de provincie Utrecht en alle 26 Utrechtse gemeenten. Op basis van actueel onderzoek, cijfers en analyses. Voor het samenstellen van de Staat van Utrecht wordt gebruik gemaakt van bestaande data en informatie van uiteenlopende bronnen (zoals CBS, PBL, RIVM, SCP en GGDRU), websites van ministeries en overige overheidsorganen en van diverse regionale samenwerkingsverbanden. Daarmee biedt de Staat van Utrecht goede, feitelijke informatie over trends en ontwikkelingen. De gegevens uit de Staat van Utrecht kunnen een bron zijn voor een deel van de indicatoren van de programmamonitor die opgenomen worden in de Monitor Omgevingsbeleid.

Concluderend vormt de Monitor Omgevingsbeleid een aanvulling op de monitor aan de hand van de doelenboom en kan de Monitor Omgevingsbeleid gebruik maken van de gegevens die in de Staat van Utrecht opgenomen zijn. Van die beide monitors wordt jaarlijks een versie uitgebracht. De monitor Omgevingsbeleid wordt actueel gehouden op basis van de monitoring in programma's en heeft daarmee geen vast verschijningsmoment.

Vervolprocedure / voortgang:

Met deze statenbrief informeren wij u over onze plannen voor monitoring Omgevingsbeleid. Het voornemen is om eind 2023 de eerste versie van deze monitor op te leveren. Zodra deze in de lucht is ontvangt u informatie hierover.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen